

ANTONI LOPEZ, EDITOR
(Antiga casa L. López Bernagossi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre Espanya, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

El poble no bada

—Trenca per la dreta, home...

—¡Cá barret! Si anant per aquest camí may m' he perdut y sempre he arribat á puesto, ¿per qué ara vols que 'l deixi per un altre?

LA SENMANA

Lo que passa á Espanya no passa en lloc més del món. Sóls en aquesta nació de *vauville* s'haurá donat el cas de que un catedràtic, un educador de la joventut, un home de ciència que cobra del Estat pera ensenyar als que no saben, se'n haja anat á una Universitat á aconsellar als escolars que's declarin en vaga per la poderosa rahó de que'l Gobern ha fet votar á les Corts una cosa que á n'ell, al catedràtic, no li sembla bé.

Aixó ha succehit á Valencia, en ple sige xx, en aquests días precisament en que tothom té als llavis la paraula «regeneració» y en tots els cors alenta el desitj de fer un esfors supréim que 'ns tregui del fang en que la corrupció de dalt y l'abandonio de baix han vingut enfonsant á la pobra Espanya.

Dimars, el famós doctor Moliner tingüe la hermosa pensada de sublevar als estudiants de Valencia, y ab aquest propòsit armá un sagrimental de mil dimonis, recorrent la Universitat y 'ls demés establiments d'ensenyansa, predicant la *huelga* y cometent una serie de desatinos més propis d'un trinxerayre que d'un home que ostenta un títul académich.

¿Quin era 'l pretext de la seva heroyca indignació?... L'acord del Congrés concedint 200 milions pera construir una esquadra y negantne 5 pera reformar la ensenyansa oficial.

Y pera combatre questa resolució—que té ja un mes de fets—el doctor Moliner volia que 'ls estudiants tiressin els llibres en l'aire y que en lloc d'escotlar las lliessóns del professor, se'n anessin ab ell pels carrers, cridant, escandalitzant y apedreigant fanals y tranvías.

[Bonica està la cultura d'Espanya, posada en mans de semblants bullangueros!]

Nosaltres, si es no's preferex donar la rahó á n'en Salisbury, aprofitant tan lamentable ocasió demanéndum dugas cosas:

Primera: que no's porti á cap la construcció de la esquadra.

Segona: que 's tanqui immediatament al doctor Moliner.

Pero no á la presó, com ab notoria injusticia ha fet el Gobern, sinó en un manicomio.

Es l'alberch que de dret li correspon.

Ab la marxa que porta, aviat la comedia parlamentaria no's diferenciará en res de las comedias que's representan als teatros, ahont primer s'ensajan las obras en un recò del escenari, després se fa l'ensaig general y, una volta omplert aquest tràmit, se procedeix ab tota solemnitat al estreno formal davant del públic.

Me sugereix aquesta reflexió la temporadeta de petits ensaigs parcials que del projecte de lley d'Administració local venen donantse en la dependència del Congrés, coneguda en l'argot parlamentari ab el nom de *el cine*.

Allí y sense més intervenció que la d'uns quants senyors que ostentan representacions determinadas, se discuteix el projecte, s'hi introduheixen esmenas, s'acorda que aixó passará y allí quedaran encallat y 'n prenen sobre la ja célebre lley resolucions que semblan tenir tot el caràcter de inapelables y definitivas.

No sé si la cosa es bona ó dolenta—potser es molt bona—ni si ab aquest procediment s'abrevia y 's perfecciona la labor legislativa; pero, sigui com sigui, crech que no será de més preguntar: ¿A qué quedan reduïdas devant d'aixó, la missió fiscalizadora y las facultats casi soberanas del Parlament? Resulta gayre ayrosa la situació dels diputats, convertits per obra y gracia del *cine* en més comparsas de la comedia, qual única obligació es dir *amén* y votar ab els ulls tancats lo que en els ensaigs parcials han acordat els directors d'escena?

No hi ha que donarhi voltas: Fransa, malgrat els disgustos que de tant en tant la posan de mal humor, sempre será la terra del *esprit* y de las invencions portentosas.

[Pues no se li ha ocorregut al Gobern de M. Faillieres la idea de portar á Abd-el-Azis á Espanya, en el cas de que la situació del Marroch s'agravés y 'l creixent prestigi de 'n Muley Hafid arribés á fer impossible la permanència del altre sultán en aquell territori...]

El plan es d'una senzillés admirable. Abd-el-Azis vindria á viure á l'Alhambra, en mitj de quals jardins se li construirà un *chalet* que li servís de domicili. A Espanya, fora dels desembolsos que li ocasionés la instalació del mitj destronat sultán, la broma no li costaría res. Fransa ho pagaria tot manteniment, serveys, calefacció, tabaco, gastos de las donas, etc., etc.

No sé si, arribat que sigui el moment crítich, el fill del Profeta s' deixarà embarcar; pero, suposant que 'l projecte acabi per realisar-se, me permetre'donarli un consell.

Pòrtis el bon emperador, si es que vol tenir segura la teca, tots els quartets que guarda amagats, donchs, de no ferho així, no seria extrany que, á pesar de las promeses de Fransa y de l'anistat d'Espanya, ja fos per no haver arribat la *lettra* de París, ja per altres causes del mateix tenor, algun vespre se'n hagués d'anar al llit sense sopar.

Lo qual, per un emperador, ab ex ó sense ex, pero acostumàt á menjár bé, no deixaría de ser un contratemps bastant desagradable.

PIF-PAF

La patria de demá

Al teatro del Tivoli s'ha de cloure la missió que han emprès alguns diputats en pro del Sufragi universal directe, amenassat pel projecte de lley titulada d'*Administració Local*. Han parlat als meetings de Tarragona, de Reus, de Girona, de Figueras, de Tarrassa, de Sabadell y de Lleida. ¿Ha respost el poble á las veus dels oradors? Hem

de dir la veritat, ¿no es així? que no 'ns salvarem pas ab recursos ilusoris. Figurem-nos que fem inventari pera una fundació... ó pera un testament. Hem de dir la veritat.

La veritat es que 'l poble no ha respost tot, ni tot arreu, al crit de somatent. Jo no vull saber si el crit era poch fort, ó si no se'l volia sentir. Lo cert es que no hi ha hagut l'explosió formidable d'una conjunció de voluntats ben resoltas á imposarse.

Com que jo no escrich pera aguantar un partit, sino pera exposar els parers que crech justos y benefactors, res n'haig de fer de las consecuències electorals dels meus articles. Soch representant de un poder que regeix tot sol, d'un *Quart Estat* que ha fet molt bé á las nacions, que 'ls ha fet algú mal, y que las ha gobernades molt més sovint del que sembla; sense premis ni honors triomfals. Ha fet bé y ha governat el períodich, quan ha endavantat el camí de la evolució social, quan ha exposat justament els mals que s'havia d'extirpar y els remeys eficients; quan ha dit la veritat.

Diguembla avuy la veritat crúa, pel nostre bé, que á la fi no es tan desconhortadora.

Donchs la Solidaritat Catalana sortirà demá de una crisi «premonitoria», avisadora d'altres crisis que potser sobrevidràn. Constituïda provisoriament, repetint de primer entuvi els «solidaris» que s'anavan á confederar pera salvar á Catalunya, pero que la constituirà cadaçú de diferente manera, quan fos el cas, ha funcionat un any y mitj com de una sola pessa, per la unanimitat dels associats. Aixó no podia durar, y no convenía que durés. Si aném tan malament, segons diuen els uns y els altres, no es extrany que 'ls tradicionalistes y conservadors, els capitalistes y els religiosos reduïssin la Solidaritat á una mena de «Santa Hermandad» guardiana d'una vaga Catalunya feta de *intereses creados* y de resignacions ultramontanas; lo estrany era que 'ls que s'diuen demòcratas, revolucionaris y anti-clericals s'oblidessin tan aviat del paper que havian de representar. No val dir que aqueixos «esquerrans» han fet el manco de l'esquerre porque foren elegits com *solidaris*. Ja's va tenir prou compte, y fou lo més gran de las eleccions legislativas, de fer saber que 'ls republicans, per exemple, entravan com a republicans á la Solidaritat y que no li sacrificavan res de lo que creyan necessari pera 'l major bé del poble. Donan á entenent que per motius tèctics convenia la unió. ¡Quina tática de partit condamnat á mort, la que 's basa en abdicacions y mentides!

La Solidaritat s'anava debilitant, ¿per qué negar-ho?, precisament per l'unanimitat dels solidaris que, per estar junts, no anaven á cap banda. Y l'unanimitat es resolia sempre en actes parlamentaris, en tractes ab el poder que la mateixa unanimitat té pel pifíor enemic de Catalunya y de tota l'Espanya. Un acte ha fet la Solidaritat de comunitat ab el poble: el *meeting de la protesta*. ¿No us en recordeu?... Per motius de tèctica, aquell jurament que semblava fet, no al torín sino al *Joch de Pílota* de Versalles, no ha tingut cap resultat. Jo no judico, senyalo fets.

Sot hem tingut de la qüestió del Sufragi Universal. Ara l'equivoch ja no's pot aguantar. Els que s'diuen lliberals ó republicans, lo mateix que 'ls tradicionalistes y conservadors ja convenen en el joch que pot fer la Solidaritat sense por de que's tanqui. Als lliberals y republicans no's queda ja cap excusa de transaccions enervadoras, ja no 'ls queda més remey que ferne de lliberals y de republicans! No cal que temin perjudicar á la Solidaritat, quan compleixin el deber de tornar cap al poble. Al revés, desd'ara hi han d'anar cap el poble, el poble que no es solidari, pera arribar á la fundació d'una democracia catalana. Aqueixos lliberals y republicans solidaris están organitzats, existeixen com a element social vivent.

Donchs aixó es lo que fa més falta avuy per avuy. Penseu—y seguim diuent veritats—que á Catalunya no hi ha partits populars; que 'ls traballadors energetics han emigrat, y no hi ha associacions obreras, ni socialistas; que ni la República ni l'Acracia disposan d'agrupacions revolucionaries.

No tindrán pas perdó 'ls lliberals y 'ls republicans solidaris si 's fan indignes del nom que lluixen.

Garantias de l'acció qu'empendrán no poden donar desseguida, comensant per exigir que 'l govern ens torni las que 'ns ha pres, establestas per l'estatut constitucional. La Solidaritat ho permet. Hi ha solidaris caps-de-colla que han opinat ara mateix que la suspensió de la Constitució,—es á dir el despotisme tal com aqu' eixa suspensió s'aprofita—es perfectament acceptable, y que avans de condemnalarla s'ha de veure com se'n serveixen el govern y sos dependent. Els lliberals saben que no 'n' es de acceptable, y que no s'ha de veure res pera condemnalarla. La llei cardinal del Estat es inviolable. Procuraré derogarla si no 'ns convé; pero mèntrament l'hem de cumplir tots, menos els anarquistas. La suspensió per decret del govern ja es de per si ilícita. Els Parlaments, fins d'Estats mitjans absolutistes, no renuncian mai el dret de suspender els la Constitució, per un temps qu'ells fixan; y obligan al poder executiu á donar compte del us que hají fet de las atribucions anormals, taxativament marcadas, que 'ls representants de la nació li vulguen concedir. Aquí 'ns suspenen las garantias constitucionals y totas las garantias d'un govern responsable. S'agafa á gent sense indicis de culpabilitat, se 'ls té incomunicats, moltes vegades sense que ho sàpiguan els jutjies, se 'ls fa patir fam y fret, se 'ls expulsa sense ferho saber á ningú. No s'ha de veure, no com se prevalem els agents governatius de la suspensió constitucional; qualsevol ho sab. Si ab Constitució 's gòberna arbitrariament!

No ho haig d'escriure jo així; ho tenen de cridar ben fort els esquerrans de la Solidaritat, fila y mestressa d'aquesta ciutat de Barcelona, l'única ciutat del món incapacitada pera garantir la llibertat dels seus residents. Y tenen de fer més, tenen d'arrencar las víctimas als delators, priuar que 's consumin las iniquitats, deslliurar als ignocents seqüestrats perquè potser se 'ls hi han trobat papers que qui sab si estaven carregats.

¿Es que vosaltres lliberals, democràtiques, us hi aveu ni ab aquesta vergonya? No us hi heu d'venir, no podeu callar, per solidaris que sigueu, ara que la Solidaritat ja no perilla. ¡Prou equívocs debilitants! Els que s'hi trobaven bé als líms no us voldràn seguir. Millor. Son pobres inválids que s'anularán

ells mateixos; desertors, els mateixos se posaran la pena.

La tasca d'assegurar-nos al menos la llibertat constitucional es afagadora. ¿Y qué me 'n diieu de l'obra magna de l'educació del poble, que os pertoca á vosaltres lliberals, democràtiques? ¿Y de la campanya pera respectar el dret d'associació, qu'han afanat als jornalers? ¿Y del auxili als associats, tant poches y tant perseguitos, que volen millor colectivament las condicions del travail? No os faltarà pas farina, si voleu pastar.

La setmana passada avisavam als senyors de la dreta. Paraula per paraula repetim als homes de la esquerra: «L' hora es decisiva. Las reivindicacions autonómicas d'una nació, gran ó petita, no més prevalen quan son emanacions del poble. El nacionalisme, radical per necessitat, té de ser radicalment democràtic. Si no, es suicidi...» Y al exemple dels polachs, embrutys y esclaviscats, qu'omplen las trenta iglesies enfangadas de Cracovia, escoltant al capellà catòlic que 'ls diu *El nacionalisme soch jo*, ara hi oposaré l'exemple dels finlandesos, quatre gats que tractan de poder á poder ab el czar de totas las Russias, que 's governan els mateixos que ho deuen als radicals y als colectivistas. Dugas dotzenas d'obrers y un periodista de vint anys van treure al Senat del autòcrata, y las milícias guardaren el territori contra els regiments de la tirania, com las milícias inglesas y las milícias flamencas y las milícias franceses y las milícias italianas. Allí els partits populars diuen: *El nacionalisme som tots*, y cantan un himne á la terra finlandesa que diu:

«Salut, terra dels mil estanys—Platja segura davant de la mala mar—Salut, patria nostra d'ahir: PATRIA NOSTRA DE DEMÀ...»

Demá es la vida. Ahir es mort. ¿Si no sou patriots de demá, solidaris de l'esquerra, que redimoni sereu?

Magí Pons

En pró del Sufragi Universal

VOT DE CALITAT

Solicitada la opinió del nostre respectable amich el senador solidari D. Albert Rusiñol sobre la qüestió que tanquen avuy els ànims dels catalans, ens ha contestat ab les següents expressives ratllas:

Amich López: Voleu saber el meu pensament respecte al Sufragi?

Es ben curt y clar: ja may cap que 's digui liberal y ho sigui de bona fe, pot negar el dret més sagrat que té el poble, qu' es el de expressar la seva voluntat per medi del vot.

Tot lo que siga regatejarli aquest dret es obra de mal liberal, ab lo que jo may estaré conforme.

El poble deu poguer votar sense traba de cap mena, y per la meva part ara y sempre l'ajudaré perque així siga.

Vostre bon amich y company,

Albert Rusiñol

INTERRUPCIONS

—Quan al cel pur no l'empanya ni un nívul per tots cantons, d'estrelles n' hi ha a milions... —Més sangoneras hi ha á Espanya.

—En els mars de la Bretanya, en els llachs y en els mars russos diu que s' hi pescan molts llusos. —Molts més se'n pescan á Espanya.

—Per aliquots á Alemanya, y per corps al Pirineu francès, quan es blanch de neu... —Per corps, no 't moguis d'Espanya.

—Per fer sants a certa manya, agradables als cristians, ningú com els italians... —Cà, home: per farsants, Espanya.

AGUÍ ETÀ

ALCEM EL CRID

Els moments són decisius. No's va a debatre una qüestió sols d'interès català. Se tracta d'un interès, no, ja espanyol, sinó humà. L'atac que rebem no danya ja únicament la nostra condició d'homes. No és el fill de Catalunya o d'Espanya'l que parla avui per la nostra boca. És el cintadà, el subjecte i la causa de tot dret públic.

No vui fer un article doctrinal. És l'hora de les proclames calentes. Doncs escolteu-me, ciutadans:

Si vosaltres voleu, la llei «no serà». I la llei intenta arrebatar-vos la llengua, pera que la manifestació del vostre voler es sia impossible. Enteneu bé, doncs, que aquesta manifestació colectiva vostra en defensa de la vostra integrà sobirania pot esser la darrera ocasió en que tal sobiranía s'exerceixi.

Mai, desde quel sufragi us va esser concedit, heu atravesat moments de més forta trascendència. Se tracta, en resum, de si la Ciutat i l'Estat han d'esser obra vostra, totalment, o imposició necessària de forces extranyes a l'individu, estancament d'una eterna i fossil immobilitat social i política, en la qual aquells ideals vençuts que no tinguin ja força per influir sobre el món i el temps en forma de

voluntat personal, persisteixin en forma de voluntat corporativa.

Vosaltres sobre tot, obrers, teniu fita la vista en el futur. Perquè sabeu que la marxa ineludible del temps portarà la vostra victòria. La portarà per la progressiva concienciació o presa de consciència de les multituds, naturalment no-conformistes, que's faran càrec de que en llur gran solidaritat tenen el secret del futur domini polític i social.

Ara bé: la llei que regeix i organiza la marxa de la cosa pública, és dir, la llei adjectiva, la llei que regula la formació de les entitats lleis legislatives, és el sufragi. Del sufragi surten les sobiranies i d'aquestes tota la substantivitat de la llei. —Donsi s'il sufragi té la ductilitat necessària pera permetre'l gradual renovament de les societats i de les polítics, aqueix renovament serà gradual i evolutiu. S'il sufragi garantisa, en canvi, la petrificació d'una modalitat social i política, el renovament serà sobtat i revolucionari. El sufragi és, doncs, una mena de manòmetre que marca la seguretat de la màquina social.

BATALLADAS

I l'activitat que Catalunya, y en sa representació la diputació solidaria, està desplegant en favor del Sufragi universal es secundada pel resto d'Espanya, l'obra antidemocràtica de'n Maura quedarà reduïda á pols y lograran salvar entre tots el sagrat dret del poble del gravíssim perill que la llei d'Administració local significa.

No's descansa ni un moment. A Tarrasa, á Lleida, á Sabadell ha resonat altra vegada la veu dels nostres diputats, y per tot arreu la resolució de sostener la integritat del sufragi popular s'ha manifestat ferma y decidida.

Ara toca l'torn á Barcelona, cap y casal de Catalunya.

DEMÀ, Á LAS 10 DEL MATÍ, TINDEÁ LLOC AL TI VOLI UN

GRAN MEETING

á favor del Sufragi universal; meeting que serà l'eco de las aspiracions de la nostra ciutat y terme y resum de la brillant campanya realitzada en tots els indrets de la nostra terra pels diputats catalans. Obertas altra vegada les Corts, allí ha de ser d'aquí endavant ahont se fassent sentir la seva veu y ahont se dongui la darrera y definitiva batalla.

¡Republicans, demà al Tivoli! A demostrar ab la nostra presenciació que si'l Sufragi universal té enemics solapats, té també defensors fidels que estan resolts, costi lo que costi, á no deixarse arrebatar el seu dret, el dret supréu, el dret fonamental de les societats modernes!

Per fi en Lerroux, comprendent que á la Unió Republicana hi era de més, ha pres la sabia resolució de sortir-se'n. Tart ha conegut el trist ex-diputat, el paper ridicul que feya passejantse ab un trafo que tan gran li venia.

La retirada d'aquest home sense fé, sense rumbo

y sense ideals, fa un gran bé al partit republicà, que no's veurà continuament pertorbat per la seva vanitat insopportable ni per las seves iniciativas, sempre de relumbrón y sempre buydas de finalitat ó per lo menos de finalitat beneficiosa pels interessos del poble.

Naturalment, com que ell á no manar no s'hi resigna, després de la seva retirada s'ha arreglat pel seu un particular grupet de fanàtichs, que lo mateix el seguirán á fer meriendas, que á comprar dècims de Nadal, que á passejar el pendó revolucionari, recullit per ell del fango.

Lo inconcebible es que d'aquest grupet don Alejandro n'digui un partit.

¡Pobre senyor! ¡Cóm la petulancia cega als homes, quan decididament emprenen el camí de la decadència!

No. Lo que á n'en Lerroux el segueix no es un partit: es un remat, del qual ell n'es l'amo—així sí:—l' amo y l'esquilador.

Al remat el compadí sinserament.

Al amo, jbon vent y bons negocis!

L'Imparcial, parlant de las cosas de Barcelona: «Someterse los cuerpos oficiales á servir á las órdenes del detective Mr. Arrow, sería una declaración de impotencia de estos cuerpos.

Té rahó l' aixerit diari madrileny.

Res de declarar la impotencia de ningú.

Qui lo que convé es proclamar la potencia de tothom.

Y continuar aguantant pacientement que 'ls terroristas vajin posant bombas.

Comentant un redactor de El Progreso la mort del jefe d'una petita estació de la província de Zaragoza, ocasionada pel exprés de Madrid, las emprén contra'l convoy, al que califica de maldito tren... en que van los besados por la fortuna.

Cuidado ab la ploma, mancebo incauto!

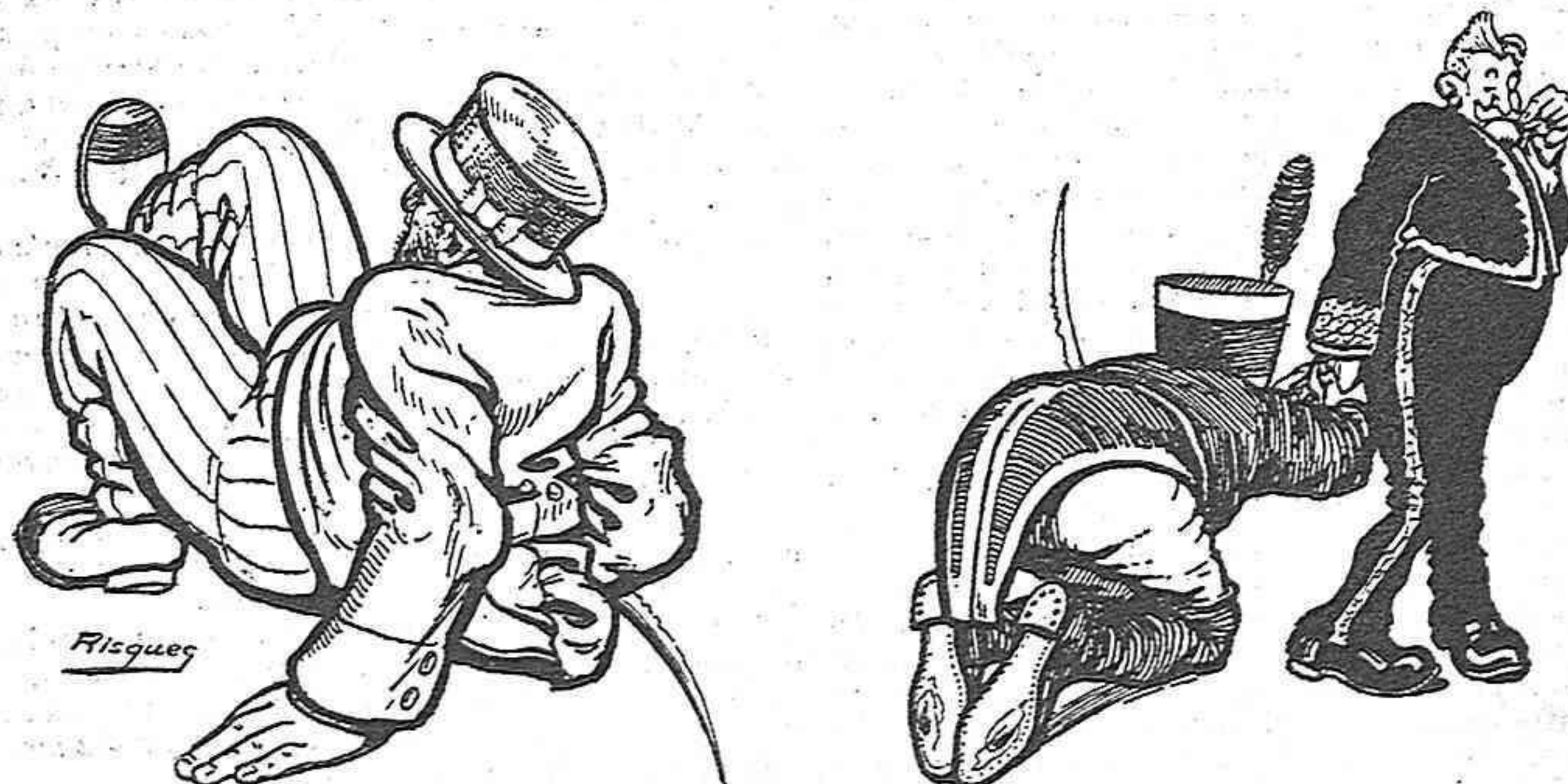
¿Qui li diu á vosté qu'en aquell tren maldito, entre 'ls besados por la fortuna, no hi anava don Alejandro, cómodament ajassat sobre 'ls coixins del seu sleeping-car predilecte?

Muley Hafid, el sultán número 2 del Marroc—es precís numerarlos els emperadors d'aquella terra, ó sinó, aviat no 'ns entendriàm—ha publicat una allocució proclamant la guerra santa contra 'ls extrangers.

Els dos guerrers

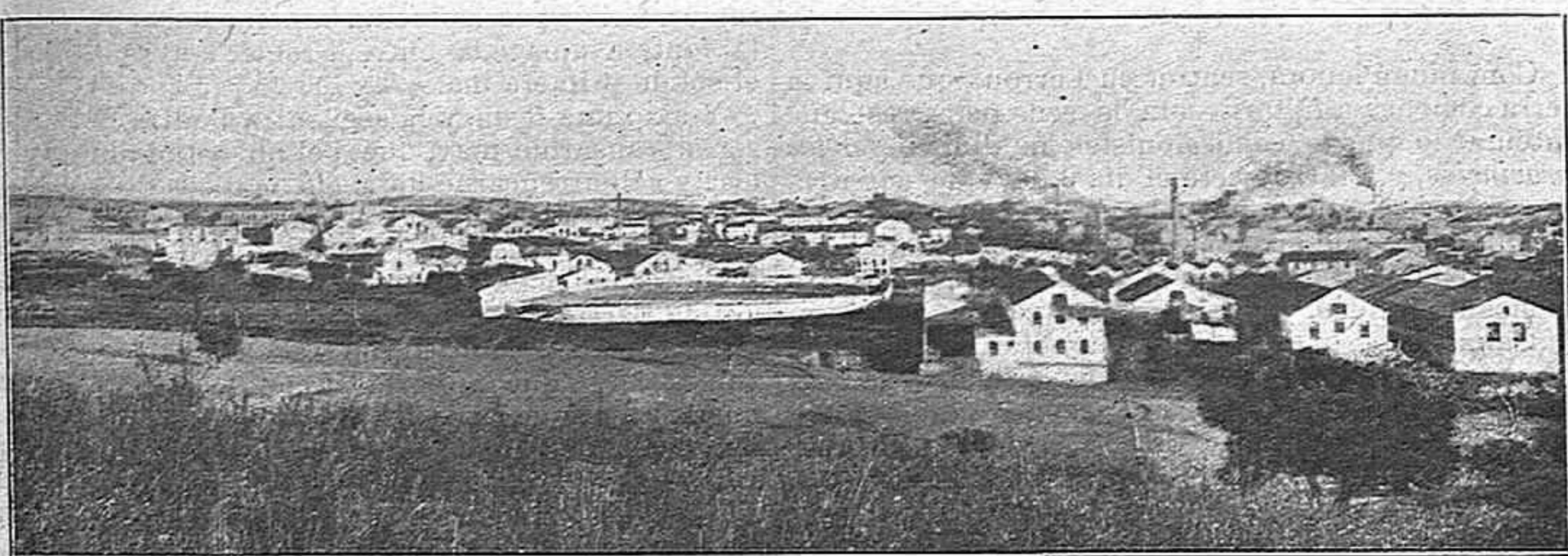

En Canalejas y en Moret combatirán junts el projecte d'Administració local...

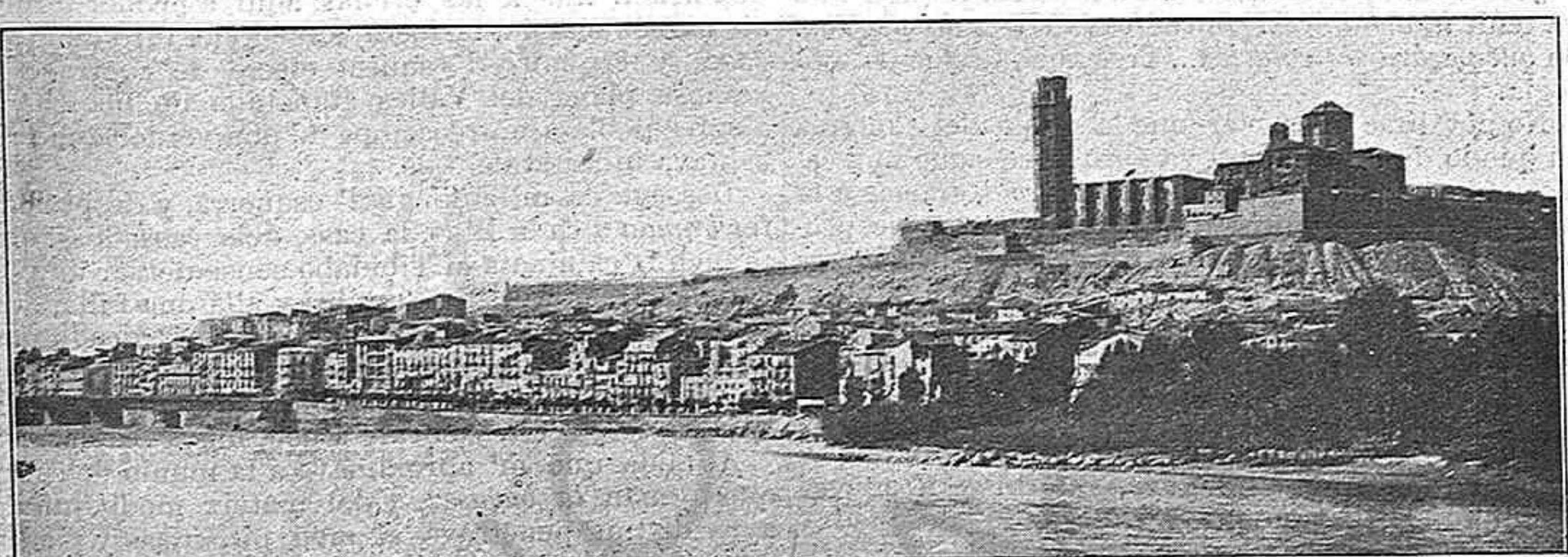

....si á mitj combat no passa això.

PEL SUFRAGI UNIVERSAL
Localitats ahont el dissapte y l'diumenge varen celebrarhi meetings els diputats solidaris

TARRASSA

LLEIDA

mich de la llum, segueixen lluytant ab fermesa en pro de la llibertat de consciència.

PORT-BOU, 17 de gener

Ha sigut objecte de una grandiosa manifestació de simpatia, lo distintig funcionari públic D. Francisco Mígica y Vidal, Administrador de aquesta Aduana que havia sigut fins ara, ab motiu de haver abandonat aquesta població pera anar á posecionar-se del important càrrec de Subdirector segon del ram de Aduanas en la Direcció general.

La rectitud y la franquesa de caràcter que adornan al esmentit senyor, li valgué sempre la estimació de tothom.

Ha deixat fetas importants reformas, tan en la uniformació del personal com en la reconstrucció del mobiliari y demás material de oficinas. Era un verdader higienista á la moderna y un modelo de jefes; circumstància aquesta que, per desgracia, no veiem ab gayre sovintesa en les oficinas del Estat.

SITGES, 13 de gener

El divendres de la passada setmana morí en aquesta vila el que en vida fou bondadós y honrat obrer en Salvador Mirabent y Vergés, el qual deixà dit en disposició testamentària, que 'l seu enterrament fos purament civil, com digno corolari y llògica conseqüència de les idees que professà. Mes el nostre mossén, qu'es més tossut que un bou, al saber la nova bramulà superb y amenassador: «Jo impediré que l' enterrin civilment.»

A l' Arcaldis manifestaren que 'ls enterros civils eran tolerats per las lleys y que per lo tant consideraven arbitrari atentar al exercici de un dret com qualsevol altre. Ell insistí, pero novament li fou negada sa exabrupta petició. Alashoras foll de rabià gire quia entornants, ab la cresta revinxolada y escupint de gayrell, cap al seu casalot, ahont donà ordres, toca resorts, posà en joch totes las seves influencias y la beaterfa, sense respecte al dolor de la família invadí la morada del difunt, procurant fer desistir als parents de semblants propòsits, y haurien potser conseguit son objecte á no ser la energia y enteres de dels lliurepensadors Srs. J. Miró y R. Montaner.

L' endemà dissapte á la tarda la ronya clerical despida y rabiosa barrava estrepitosament, al pas de la comitiva, balcons y portalades, al ensembs que una munició de brivalls escandalitzava fortement, acompañant al cadáver ab sa cridoria y malas paraules fins fora la població, ahont la banda del local «La Palma» va rompre en una sentida marxa fúnebre.

Arribats que foren al cementiri civil se procedí acte seguit á la inhumació del cadáver, dirigint el company A. Bosch á la nombrosa concurrencia una patètica oració fúnebre encomiant els rellevants duts y qualitats qu'en vida adornaren al finat.

Ferits en lo més intím de nosaltres sentiments y conviccions, protestém del acte irrespetuós y d'intolerància portat á cap pels nostres ensotanats y sas inquietas remadas míticas, com ho han fet totes las personas que tenen dos dits de front y de honrada consciència.

La premsa local representada per els semanaris *Baluart de Sitges* y *El Eco de Sitges*, no ha protestat sens dubte per falta d'espay, esperem ho farán en els números prop-vinents.

Preparinse á riure

D. ALEJANDRO PINTAT PER ELL MATEIX

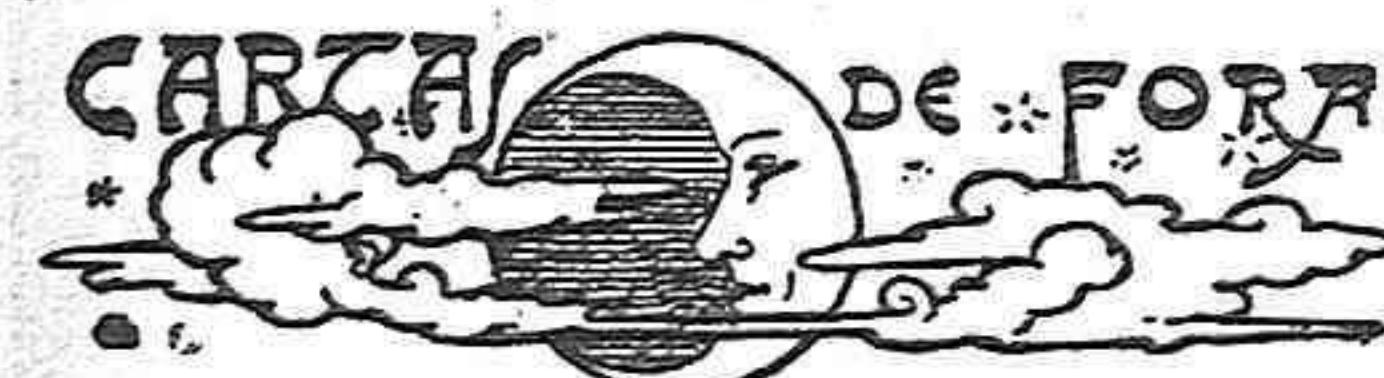

Ú felís seria en Lerroux y què desembarrassadas resultarien las seves maniobras, si la gent no tingués memòria y dels papers impresos, una vegada llegits, no n'hagués de quedar ni rastre!

¡Qué felis!... ¡Poder dir avuy naps y demà cols, segur de què á las vintiquatre horas ningú's recordrà de las cols de demà ni dels naps d'avuy!... ¡Tenir el dret d'escriure sense tó ni só lo primer que pera produir determinat efecte li vinguéss a la boca, lliure del perill de que als vuit dies allò que ha escrit se giri contra ell y li fassí sortir els colors á la cara!...

Desgraciadament pera don Alejandro, la memòria existeix y 'ls papers impresos, encare que de no massa bona qualitat, se conservan lo suficient pera convertir-se en fiscals de la seva informalitat y de la seva llegeresa.

Y sense més exordi, que per altra part no es ne-

LLORET DE MAR, 21 de gener

Ab els noms de Germinal, Amor y Gambeta, y sense intervenció religiosa, ha sigut inscrit en el registre civil de aquesta vila un noi fill dels convulsos republicans y lliurepensadors en Joan Ros y Gros y na Dolores Martí.

Sigueren testimonis de aquest acte de emancipació, els sines ciutadans Joseph Coll y Salvadó Austrich.

Es digno de aplauso la valenta actitud de aquest matrimoni, que viu completament emancipat, lliure de tot dogmatisme que despreciant ofertas y amenassas del enem.

cessari, donchs ja tothom sab cómo las gasta en quant à serietat l'ex-diputat per Barcelona, aném à edificar als nostres lectors relatantlos la última y descomunal planxa del caudillo del pueblo.

* *

Com ningú ignora, sentint en Lerroux que aquí la terra comensa á faltar sota 'ls seus peus, resolgué intentar lo que 'ls comissionistas ne diuhen fer las provincias, y á tal objecte el dia 6 del que cursa va presentarse á Santander.

Allí, davant de quatre gats, va descapellar l' home del seu programa, diuent, entre altres coses no menys divertides, que una de les causes que l'impujan á sortir de la Unió Republicana yá declara-se rebelde, establentse pel seu compte, es la conducta de la minoria en el Parlament, que—copio textualment les paraules de 'n Lerroux, tenint á la vista un periódich seu que las dona íntegras—ha tenido la avilantez de celebrar una sesión contraria á los interesses del país y del pueblo, en la que se acordó que pasara sin votación una consignación de doscientos millones para construir una escuadra.

«Se'n han penetrat bé... La minoria republicana va tenir la avilantez... contra los intereses del pueblo... de que pasara sin votación... Tres xurriacadas en tota regla.

No pot dirse més clar que la sessió del Congrés en que lo de la esquadra va aprobarse sigüé una catàstrofe nacional en perjudici del pueblo, gracias á la avilantez de la minoria republicana, que sense protesta va deixar passar una consignación de 200 millounes.

Aquí estan estampadas, categòricas y rotundas, las seves paraules.

* *

Donchs bé, ¿volen saber els nostres lectors lo que 'l mateix don Alejandro deya, referintse á aquest assumptu, els díus en que 'l projecte de la esquadra s' acabava d' aprobar?

Agafin *El Progreso* del 29 de Novembre de 1907 y en ell tindrán el gust de llegirhi las ratllas que ara vaig á transcriure.

SESIÓN HISTÓRICA

Así se ha calificado justamente la celebrada por el Congreso anteayer al discutirre el projecte de la nueva esquadra.

Las pasiones políticas dejaron el campo á un interés más alto. La patria inspiró á todos los ardorosos acentos de que tan necesitada se halla...

Todos los partidos se dieron de mano para un solo pensamiento que á todos por igual unió; todos los hombres que ostentan en el Congreso la representación del cuerpo electoral se alzaron de sus escaños, y en un esfuerzo impulsado por soberbios alardes oratorios, cantaron el resurgimiento de la raza española, afirmando la necesidad de dotarla de nuevas fuerzas para la vida futura...

Doscientos millones quieren destinarse para las reformas de la Armada... El país aguarda, espera que de la histórica sesión de anteayer surjan los aires de regeneración en que iban envueltas las palabras de los oradores.

«Han llegit?... Han rigut?... Han vist fins ahont arriba la frescura del caudillo que té la modesta pretensió de volernos salvar?

Lo que avuy es avilantez ahir era patriotisme; lo que ara es una sesión contraria á los intereses del pueblo llavors era una sesión histórica y un canto al resurgimiento de España; lo que en aquest moment son doscientos millones llansats al agua sense profit eran aquell dia doscientos millones que la patria donava gustosa entre ardorosos acentos y soberbios alardes oratorios... ¡S' havia vist may despreocupació parescada!

Y encare hi ha més. Aquest senyor Lerroux, aquest caudillo que á Santander fustigava á la minoria porque havia tingut l'avilantez de deixar passar sin votación el projecte de reconstrucció de la esquadra, en *El Progreso* del referit 29 de Novembre deya, indignantse porque hi hagué qui s' atreví á impugnar-lo:

«Sólo un lunar exhibióse en el Parlamento, y fué el diputado solidario senyor Ventosa y Calvell, quien al levantarse dijo que hubiera juntado sus manos para aplaudir á Maura, y que no lo hizo en orden á otras consideracions.

La respuesta del presidente del Consejo no se hizo esperar. Fué dura y contundente...

En fin, la nota ridícula tuvo que darla un solidario.

* *

¿Qué tal?... Del 29 de Novembre, en que don Alejandro deya aixó, fins al 6 de Janer, en que ha dit diametralment lo contrari, no han passat més que 38 días.

Quin saltimbanqui, quin acróbata, per ágil que sigui, dona en tan poch temps una tamborella com aquésta?

Y ara, prou. Que si 'l riure es sá, el riure massa pot arribar també á causar perjudici.

Regositjintse 'ls nostres lectors, sense ferne abús, ab la lectura de las precedents línies y recománinalas com un honest passatemps als qu' encare 's prenen en serio las graciosas contorsions del ex-idol de les classes proletarias.

A. MARCH

Els Corporatius

ONFESSO que soch un gran defensor del descans dominical. Pels independents y pels amos de botiga serà tant clerical y anti-progressiva com vulguin aquesta famosa llei tant difícil d' aplicar á Espanya, pero pels que hem vingut disfrutant un grapat d'anys l'enxiquerament continuo, de sol á sol, cregué que la modesta reforma social ha estat com una petita auba redemptora, una halenada d' oxigeno que 'ns ha vingut á enrobustir els pulmóns.

Per altra part, els que 'm coneixen ja saben que jo no estimo la festa del diumenge per estirarme al llit, ni per anar á missa, ni per jugarme els quartos al café. El meu descans es el camp, la montanya, la remor de l' espessa pineda, la perspectiva dels cims, la fonteta amagada entre 'l roldó, l' ayre directe y el sol de primera mà.

Y aixó una festa, y la següent, y l' altra, y l' altra, sense cansarme mai, que pel qu' estima la naturalesa y sab arrencarne tots els matisos de bellesa y sentiment que s' hi enclouhen, l' espectacle resulta sempre nou, variat y esplendorós.

Diumenge mateix, sense mórem com aquell qui dia de Barcelona, vaig fer una excursioneta d'alló més agradable. Molt apropi d' Horta vaig descobrir una dressera que 'm portà al cim de un turó exuberant y ben modelat com el pit de una dona jova y sanitosa. Allí vaig esmorzar, d' esquena á ciutat, que es com millor se m' assenta el menjar á fòra, y allí vaig estarme encare una llarga estona contemplant un admirable contrast que, á ser pintor, hauria aprofitat tot seguit pera embrutar una tela: enllà, al fons, l' altiu Montseny ab sa blanca barretina de neu ficada fins á las orelles; aquí, á primer terme, als nassos mateix, la fosca silueta del turó de Moncada, y en mitj d' aquest efecte de contrast la xamosa plana del Vallès atapahida de blanxs y alegres poblets entre camps de una verdor que presenta infinitat de tons.

Desseguida m' enfilo á l'esquerra, y després de fer beguda á ca 'n Rius, la casa dels cassadors, emprènch la caminata al Tibidabo sense deixar may la carena. Arrencant aquí un brí y allí una fulla, aturantme sovint á recreyar ulls y esperit á cada nou punt de vista, pensant en tot y no pensant en res, vaig arribar á Vallvidrera qu' era vora de mitj dia, baixant tot seguit, y encare á peu, fins á Sarrià.

A mida que m' aproximava á la munió de casas que forman la bagassa, y del mateix modo que un zyre distint penetrava al meu pit, ideas y pensaments de diferent índole m' entravan al cervell. Ja no era l' harmonia infinita de la Naturalesa lo que m' interessava, sinó que m' anavan preocupant las cosas de casa, de la ciutat, de la nació; deixaya la vida veritable de la Natura, de la Llibertat, del Individuo, pera reprendre la vida ficticia de la Ciutat; de la Dependència, de la Corporació...

Y pensant en tot aixó, jo que, malgrat el meu esperit rebeld y deslliurador, me considero un petit engranatje d' aqueixa gran maquinaria corporativa, vaig volgut fer la darrera estació deturantme á reposar un instant al peu de un magnífich garrofer que vora un cercat hi havia.

Al poc rato de seure sota l' arbre hospitalari, una animada conversa va despertar ma curiositat. Al meu entorn no hi havia ningú; la xerrameca, donchs, devia venir de l' altra banda del cercat. Jo que m' acostó á un gran reixat y observo cautelosament. Era un espayós jardí pertenentix a un soberbi edifici; un palau-convent d'aquests que 's dedican á la ensenyansa religiosa.

Arredosat á la parete, de la que se'n ensenyoria un ufano roserat de tot l' any, un frare descalç y un jesuïta calsat sostinen el següent diálech:

—Desenganyis, Padre; si aixó del vot corporatiu arriba á ser un fet, del modo que nosaltres estem organitzats á Espanya, la victòria té que ser forosament nostra. Els obrers, l' element lliberal no estan en condicions.

—Si, aixó es veritat...

—Y donchs, sant cristiá!... ¿Se'n recorda de las famoses eleccions de diputats, quin contingent de vot no varem aportarí?... Sab també que ni vosté ni jo vam anar á votar perque 'ns en donavam vergonya...

—Naturalment que sí... Es massa democràtic aixó de llenysse al carrer per anar á depositar la papeleta.

—Donchs, veu... Ara no 'n tindré necessitat de democratizaros. Ara nosaltres, element corporatiu per excelència, votarem dintre la corporació, y sent com son las nostres las corporacions més poderoses, més numerosas y més ben arrelades, díguim vosté, Padre, si, á la curta ó á la llarga, el triomf no ha de ser nostre.

—Té rahó, té rahó... Aixís, donchs, alabat siga el vot corporatiu...

No vaig volgut escoltar més.

—El vot corporatiu...—pensava jo, després, anant avall.—Vet' aquí per qué 'n diuhen el vot corporatiu... Perque afavoreix als corbs.

JOAQUIM AYMAMI

¡Ja está bé aixís!

Volen fernes la patota, ciutadans, y aixó no val: no permetem que 'ns falsejin el sufragi universal.

Don Anton, qu' es llarch de mena, un dia díu que digué:

—Si jo pogués pendre al poble el sufragi ara té!

Y com que d' aquestas coses sempre n' ha sabut un níu, va enganxá á la llei antigua el pegan corporatiu.

—Ciutadans, tots á la lluita, que aquest pegan es mortal!

—No permetem que 'ns falsejin el sufragi universal!

Hi ha en nostra terra un adagi que ho diu ben clá y resolut: «Més que un sabi per coneix, vulguen un boig conegut. Si ab el sufragi inorgànic hem guanyat tantas accions, té què ara anar á embolicarnos ensajant innovacions?

—Volen fernes la patota, mes, que ho vulguin, i tant se val!

—No permetem que 'ns falsejin el sufragi universal!

—¿Que en Maura també l'estima y lamenta que 'ns pensem

que tracta d' adulterarlo? Ni que ho juri no 'l creurém. ¿Qué la reforma l'millora? Tampoc ens convena això: lo millor, molts vegadas, es enemic de lo bò.

Volen fernes la patota, mes, que ho vulguin, i tant se val!

—No permetem que 'ns falsejin el sufragi universal!

S' ha aixecat l' esperit públic, y en contra d' ell ningú hi pot: la seva veu es ben clara...

—¿La sentiu? Un home, un vot. Y aixó 's diu en las grans vilas, y aixó 's diu en els poblets:

—La llei no ha d' admetre castas, iguals drets.

Volen fernes la patota, mes, que ho vulguin, i tant se val!

—No permetem que 'ns falsejin el sufragi universal!

Ell ha dat á Catalunya forsa y representació; ell li ha obert las amplas portas de la regeneració. ¿Per què, donchs, ja segí el poble de se eficacia y virtut, hauria d' inocularli un suero desconegut?

Volen fernes la patota, mes, que ho vulguin, i tant se val!

—No permetem que 'ns falsejin el sufragi universal!

La farsa corporativa tapa tan poch el parany, que, la vritat, tontos foran si no vejjessim l' engany. Cal que ho sapiguem, compares; us hem vist, us coneixem, y á dintre de la ratera, per ara no hi entrarém.

—¿No 'ns la fareu la patota? —Sentiu el clam general? —Ciutadans, visca y revisca el sufragi universal!

C. GUMÀ

Parlant ab en Gandix

UNA OPINIÓ

estava llegint las opinions que sobre l' esquerra catalana han emitit els capitostos de la política, quan se m' presenta sotapontat l' amich Gandix y 'm diu: ¿Qué llegeixes? —Aixó de l' esquerra catalana, li vaig contestar. Hi ha molts pares, tothom parla molt bé, tothom demostra bona voluntat, però la capa no parece. Se nota molta agitació interna, se ven que furga pera sortir á la vida una especie de mórlula ó gástrula, pero no sabem qué serà: si una criatura simpàtica, vestida á la moderna, ó una especie de mons parturiens que tot pot potar.

—Vols que t' ho digui? —respon l' amich Gandix, no crech en ella fins que 's fassí lo que ara 't diré. La meva opinió, qu' es la opinió d'un ranxero, pero que també hi cab, perque dintre de la democracia s' ha d' escoltar á tothom, es qu' Espanya ha fracassat per culpa dels mals governs y de nosaltres que 'ls hem tolerat per no haver anat... allí ahont devíam á son degut temps. Pero en fi, no doném la culpa á ningú, perque tots ne tenim un bon xich y 'l que 's cregió exent de pecat, com deya Cristo, que tirí la primera pedra ó 'l primer tiro que 's veurà amarrat com ell, com un Cristo. Fracassada, donchs, Espanya, y veient que allí ahont queda vida encara es á Catalunya, hem de fer foch nou, enrunar totas las capelletes y sustituir-les per la catedral de l' idea, la catedral del poble, puig es tan gran el número de fidels que no hi cab ja en les capelles antigues y té ansias d' aixoplugarse en un local gran, espléndit, per escoltar la veu dels escultils, dels verdaders apòstols de la causa del poble. Congreguem, donchs, allí, que ja 's cuidará d' elegir als seus pontifices que han d' oficiar davant de l' arca de la nova aliança de la Llibertat, el Nacionalisme y la Democracia, aquesta trilogia que adora avuy Catalunya, llas d' unió de tote els catalans de bona voluntat, y que ha d' enllassar-nos també ab las demés regions d' Espanya, y aném als detalls: *Llibertat* en tota la extensió de la paraula, llibertat de pensament y de conciencia, junt ab el dret á la vida. La llibertat de morirnos de gana no la volém; que se la quedin els reaccionaris. —*Nacionalisme*, perque partint de l'autonomia individual, l' individuo té tendència per llei natural de germany y defensa á unir-se ab sos semblants, y formar la família, la ciutat, la nació; *ergo*, y ja veus que 'parlo fi, perque ab tú he aprés molt —el Nacionalisme ab sos atributs de llengua, administració regional propis y demés drets que li tocan, es la defensa y salvaguarda de la llibertat individual, ja qu' ell, suma de totas las autonomías dels que constitueixen la nació natural, es garantia dels sumants que la integran. —*Democracia*, que segons me vares d' altre dia, vé del grec *Demos*, poble. Tenim, donchs, poble, que vol dir: senyors, traballadors, barreja de classes. Donchs, si veýem que l' obrer (primer factor del poble) es atropellat, hem de defensar l' obrerisme y aixecar-lo al nivell que li pertoca, ja que sense obrers no hi ha vida, ni moviment, ni poble... ni res.

Per aixó jo crech y entenc que nosaltres, federats junts ab els de la Unió, els del Centre Nacionalista republicà, republicans de la Unió, catalanistes y tots quants sentim amor á la trilogia que acaba d' expressar, hem de destruir nostres capelletes, ofegar rencors y gelosías si n' hi han, y anar junts a implantar la verdadera esquerra catalana, pero sempre dintre de la Solidaritat fins assolir el programa del Tívoli, comú denominador que serví pera sumar-nos, y defensar sempre dintre d' ella la llibertat y la democracia, ja que son prendas que tant escauenen á Catalunya.


—Home, Gandix, —li vaig dir—vos mateix us heu calificat de ranxero, pero á pesar de tot, crech digna de ser coneguda vostra opinió, y si no us fa res, enviarei vostras declaracions á LA CAMPANA DE GRACIA.

—Tú mateix —va contestarme— Allí ja hi estich una mica reputat, y ja qu' es temps d' enquestas, aproveitam l' occasió per si d' alguna cosa pot servir á Catalunya y á la Democracia.

L' AVI RIERA

Al señor escribidor del *«Equírito y*

La professió de la dreta

El moment més culminant
es quan surt el tabernacle.

GRATUIT | SUBSCRIPCIONES AL 934 310 000

La colla lerrouxayre's separa del partit d' Unió; renuncia á la mà de D.ª Leonor y's casa ab D. Prudencio. Els desitjén una llarga lluna de mel.

La qüa d'aquest matrimoni es la reelecció de regidors que'l poble de Barcelona no vol y'l partit d' Unió republicana tampoc.

Aixó de parlar de la rrevolució ab elements com els apuntats, no es més que anar seguit la broma que constantment fa'l tremolador de banderas y pendóns.

Vaya, vaya ab D. Lacandro!

Sense pauta

Fs una cosa evident la perfecta inutilitat dels programes polítichs. Ni las circumstancies obeheixen fidelment als desitjos dels reguladors del progrés, ni las ideas poden fixarse de una manera definitiva, perque per lley natural están en constant evolución.

En temps de calma política, quan per atonía del esperit públic no's revela cap mena d'orientació, els inquietos fan programes, y, obeint al fons absolutista que tots posseim, volen imposarlo als de més, considerant indignes de tota mena de respectes als que no l' acceptan cegament.

Pero venen circumstancies excepcionals; l' esperit públic se manifesta de una manera energica, imposa una orientació que respon á los anhels, y llavors tothom desa son programet, convenuts en son intim de la seva inutilitat, encare que per amor propi, aparentment vulga aparéixer com á gelós seguidor d'aquellas ideas pautadas.

No vol dir això que ns hagim de deixar guiar solsament per abstraccions llampants, caminant bojament cap á un sol enlluernador que per sa mateixa intensitat ens obligui á marxar adalucats d' ulls. La fórmula definitiva del progrés es impossible donarla. Pero sabém lo qu' es progrés, y hem de ajustarnos á la realitat dels fets per anar avansant ab pas seguir quan el camí es fácil y á violentas esbranzidas quan se ns oposin obstacles.

Els que formulan un ideal que consideran definitiu y tancan la seva acció á l' adoració fervorosa d'aquell ideal, no fan res de profit pera el progrés, qu' es cosa d' impuls y d' acció; els que reduueixen la seva tasca á traballar per un profit inmediat, encare que sigui colectiu, sense recordarse d'un més enllà millor pera l' humanitat, fan feyna d' egoista que á vegadas fins pot resultar perturbadora, porque alguna volta un avens material que ha semblat un benefici ha resultat un obstacle pera la marxa de la societat cap á una més justa organiació.

Hem de tenir el cap al ideal y las mans á la feyna. Sentint, pensant y obrant es com se traballa ab profit pel progrés y pel milloramiento de la societat. La política avensada vol el concurs del sentiment, de la rahó y de l' acció. Y com que la forsa y l' impuls radican en el poble, despertantli un viu esperit de llibertat y fent-lo conscient á forsa de cultura, podem esperar d' ell las fermas orientacions que ns duguin á la conquesta del ideal definitiu, sigui quin sigui, sense passar per la trilla de un de terminat programa.

Traballém. Fém cultura popular; aprofitém totas les ventajas que ns ofereixi la política pera anar aferrant el major número de llibertats; signém implacables ab el mal, respectuosos ab el contrari, benèvolos ab els lleials y germans ab els afsins; arremé l' esparrilla á tots els esforços que's fassin en favor del avens, vingui d'allá hont sigui l' esforç inicial. Si marxém encarrilats ab els ulls fits solamenç á un punt de vista, inutilisarem nostra tasca; si ens movém ab completa llibertat y ajuntém l' esforç nostre al esforç de tots, sempre aprofitarem la feyna. Res de capelletas y menos de sants. Pochs programes minuciosos y forsa ideal. Més ganas de traballar que d' exhibirse. Aquest es el secret en que radica la forsa fecondant del partit republicà.

La confeció d'un programa representa una parada ensopadora en la marxa d'un partit; tenint el programa ja's té tot y els partidaris descansan. No recordém cap programa que hagi pogut veure realitat; podrán haver surat algunas de las tendencias en que s' inspiri, pero un programa íntegre may ha conseguit una realisació completa.

Per traballar fermament, enèrgicament, necessitén tenir lliures els bràssos, el cervell y el cor.

JEPH DE JESPUS.

SECCIO OBRERA

La dona en el traball

II

LA JORNALERA DEL CAMP (*)

O que, com tota persona, estich carregat de debilitats, confesso noblement qu' la debilitat que més me domina es la que m' impulsa á respectar tot alló que diuhem qu' es respectable, y encare més: tinch la debilitat de respectar una pila de coses y personas indignas de mereixer el menor respecte desde qualsevol punt de vista que se las miri.

Duas d'aqueixas cosas que la meva debilitat me fa respectar, sense que jo mateix me pugui explicar el per què, son, en primer lloc, la Historia y la Filosofia. La historia es materia bastant rovellada per mi, y en lo referent á filosofia hi vaig, més que á las palpentes, completament perdut, gracies á Deu; potser es per això que no goso á profanarlas, com dirian els iniciats, que soien ser uns perfectes camanduleros.

Siga per lo que 's vulga, sinceramente parlant, volria que alguna persona dotaada d' un temperamento més independent ó més despreocupat—en el fondo es lo mateix—que'l que jo tinchi, se posés al meu lloc en aquest moment, pera que pogués desfeserme en improperis contra la respectable Historia y contra la no menos respectable Filosofia y clavárlashi á la cara lo que ni jo ni tots els que vivim del propi salari ens atrevírem may á dir d' elles, ni al darrera tan sóls.

L' atrevit ó l' insolent en qüestió, diria, per exemple, qu' la Historia es una embusteria—tractantse d' insolencies no hem de filar prim—y que la Filosofia es una especie de nús de goma extremadament elàstica, que s' extreny ó s' aixampla á discrecio de qui l' maneja, pera cassar esperits ingenuos.

Dos exemples serán prou pera demostrar que tinch rahó pera tals insults:

La Historia ens diu que trobantse un tal Cincinato, célebre dictador romà, llaurant la terra, se li presentà una comissió de patricis romans á oferirli l' mandato superior de la República en nom del Senat. Aquest es el primer exemple.

Segon. En temps del Imperi, un altre comissió de patricis, visità á Diocleciano al camp ahont s' havia retirat á fer vida y á cultivarlo, quan hagué de deixar de ser emperador, pera suplicarli tornés á ocupar el seu trono á lo que el tirà contestà, que preferia seguir plantant cols, pastanagues, sembrant guixas y empastifar les mans de llequim.

Ja veyu quins patricis més bromistas hi havia en aquells temps y quins pagesos y hortelans més talossos. Aixó, referent á la Historia.

Respecte á la Filosofia, els grans mestres que la han cultivada en tots els pobles y en totas las époques, sembla que estan conformes ab el propòsit de tractar de convénsens de que no hi ha en el món res tan noble com el conreu de la terra, ni felicitat comparable á la que disfrutan els que viuen de la Agricultura.

Y vaja, que ni fets d' encàrrecs serían més bons humoristas aquests senyors filòsops...

Pero no involucrem les qüestions—com diria qualsevol d'aqueixos oradors pedants que patim per assí,—y aném per ordre.

O la historia ment ab el descaro d' un candidat polítich en temps de eleccions, ó las cosas han cambiá d' una manera enorme desde Cincinato y Diocleciano fins á la nostra època; pero entenémons, de ser positiu el canvi haurá sigut per empitjorar, lo que significaria una solemne catzellada per aquells

sommiadors empenyats en assegurar que 'l món marxa.

Perque, figureuse, si 'n quedaria de boca-badat qualsevol de nosaltres jornalers si en el moment de fer una parada de formigüers, per exemple, se li presentés una comissió de burgesos pera oferirli, no diré l' mando de la més modesta de las repùblicas, sino el complement del jornal que en justicia guanya ab el seu traball penós, horrible.

Mireu, donchs, si n' hi há de diferencia de las horas en sá, en beneficio de... las farsas de la Historia.

En quant als filòsops antichs y moderns que afirman, sense escapársolhi el riure, que 'no hi há res comparable ab la felicitat que gosan els que viuen traballant la terra, convindria que 'ls que son morts ressuscitesin y junt ab els que encare viuen, per honra y gloria de la hipocrisia y del engany, dengussin una volteta de atenta observació pels camps y vinyas de la península espanyola. D' aquest modo es com única y prácticament podrían ferse càrrec de la felicitat que disfrutan els obrers del camp, felicitat que no té comparació, sino la busqueu en la ditxa casi celestial que gosan las seves donas.

Així, veurián com la dona, el sér que per sa tensió d' sentiments y sa hermosura sembla haver nascut pel goig del home, pel cuidado de la llar domèstica y per la delicada educació dels fills, convertida en jornalera del camp, es algo més que una esclava pera tenir de soportar l' espantós pes d' horrors que constitueixen sa vida, y qu' es vergonyós véurela considerada com una bestia, sense mereixer del amo que la explota, rebre no ja lo que guanya traballant com una arrastrada, sino ni l' aliment que necessita pera tan penosa feyna.

Ja veurián el pa que s' hi dona, aqueixos sabis encarcarats que 'ns parlan de lo que no coneixen; ja sabrían, aqueixos falsificadors de la realitat, el bo que dona traballar com ho fa la obrera del camp, revertantse desde sol ixent á sol ponent, sufrint las inclemències del fred al hivern y 'ls rigors de la calor al estiu, per una pesseta, ó cinch rals, tot lo més, al dia á Catalunya, y per xeixanta ó setanta céntims al resto d'Espanya, ab qual miserable sou te de pagar la menjá.

Aquí la tenen pintada la felicitat dels jornalers del camp. Fixinshi ab la obrera, obsérvinla atentament en la seva labor y podrán convencers, si tenen un fondo de sentiment, de lo fatigós que resulta el traball d' esmuntir oliveras, l' ensotrar, espurgar, escabellá 'ls ceps y vremar las vinyas, el xarcolar la terra, elregar, el sembrar, qu' exigeix un horrible encorvament de cos y una tensió de camañas penosissima.

Y vaya quina felicitat la de aqueixas pobres mares, al tornar á casa seva rendidas pel cansament, ab un grapatet de céntims á la butxaca y un plat de monjetas bullides, mitja arengada y un crostó de pa moreno al cost. ¡Viva Deu, quina felicitat més ignominiosa!

Lo que més me sorprén es que 'l marit, el company d' aqueixas felissas donas, no tracti de pendre una resolució que eviti la continuació d' una vida tan plena de amarguras, d' una vida á la qu' es preferible la mort.

Lo admirable també es que aqueixas mateixas donas no las emprenguin á bofetadas contra 'ls seus marits castigant així la seva infame cobardia, que 'ls consent contemplar ab paciencia com agonitzá de minut en minut la mare dels seus fills.

Lo més extrany és que, jornalers y jornaleras, en un rapte de il·logica desesperació no ofeguin ab sas propias mans á la anémica quixxalle que engendran entre badall de gana y esbufech de cansanci, peralíurar á las pobres criaturetes dels espantós destí que en nostra societat burgesa se las hi espera.

Y finalment: lo més assombrós de tot es veure que una pila de mils anys bíblichs de historia y de filosofia, no hagin pogut, fins avuy, fer la vida possible á aqueixos sers tant felissos, segons una opinió bastante extesa, sens dupte perque tenen el dret de morirse de fam.

N. BAS Y SOCIES

UN INVENTARI

(AL MEU BON AMIC PERE TORRENTS Y CLARET)

Senyors: soch un antiquari
que ara penso liquidar.

per si algo 'm volen comprar
els presento l' inventari.

Objectes de tota mena
conservo, y de tot el món.
Tinch un gech que 'n Napoleón
el portava á Santa Elena.

De Robespierre un fusell,
de Danton una misteria,
y de 'n Marat la banyera
hont hi va deixar la pell.

De Lluís XVI una boquilla,
de Maria Antonieta
quatre ó cinch canas de veta
que portava á la cotilla.

Del Petrarca un bastó curt,
dos mitjons y una mitena,
y la piga de l' esquena
de madame de Pompadour.

Una baldufa, un tatu,
y dos estels de papè,
del cardenal Richelieu
quan tot just era escoliat.

De la Dubarry un mantón
y un cove plé de drapets;
y una bossa ab els secrets
de madame de Maintenon.

De Lluís XIV un barret,
una polvera, un mirall,
mil escenicas, un raspall,
polvos fins y colorat.

Una espasa rovellada
y una calzots d' Artagnan;
d' Agna d' Austria un cubell gran
que hi passeva la bogada.

Dos paquetets de té xino
(del que pren l' aristocracia)
y un tractat de diplomacia
del cardenal Mazarino.

Una pinta, un polisson
y un jipó de seda vert,
que portava La Vallière
al estreno del «Trianón».

De Pere el Gran una trona,
de sa esposa Catarina
un devantal de illustrina
de quan feya de minyona.

Tinch dos guants blanxs de Buffon,
de Gœthe un mango de plata,
y uns suros y una sabata
del seu coix de lord Byrón.

Del Dante tinchi una dent,
el gos de Walter Scott,
y d' Edgardo Poé un got
que hi bevia l' ayguardent.

El jipó d' un exaltat
que d' ambició s' torná cego
y las planxes d' un gallego
que va firmar cert tractat.

Tinch la faixa d' un booy
que un Jané s' feu immortal
y la bomba de 'n Budoy.

Tinch d' un «atlot» certa armilla,
y d' un altre, ben guardat,
un vestit bastant tronat,
un puro y una patilla.

Un embut que molts temps hâ
es la ley de certa gent
y per fi, en lloc preferent,
un automòbil, mama.

FLORENCI GRAU Y TRIAS

LA REVOLUCIÓ DELS GALLS

V A de quènto?... Va!

Veus aquí que una vegada—ja fa una pila d'anys d'això—desigitj els galls dindis emanciparse, varen reunir-se en un lloc desert y completament apartat de les mirades dels homes.

Un indiot, si dotat de bona fe, no menos provehit d' eloqüència, fou l' encarregat d' explicar als reunits l' objecte d' aquell original congrés.

—Companys—va dirlos—lo que de temps inmemorial passa ab nosaltres no té materialment cara ni ulls. O sinó, diguem-ho ab tota franquesa: ¿quina opinió 'n teniu formada de las festas del Naixement del Señor?

Un gallet jove va contestarli:

—Que no m' explico com es que 'ls catòlichs, pera fesfar unas diàdas tan profundament religiosas, han de mostrar tanta predilecció per la viram.

—De modo que, segons vosaltres, la solemnitat de Nadal...

—¿Voleu un jefe valent, actiu, capás de portarvos en quatre salts á la victoria?... Ara us ensenyare'l retrato.

—Aquí 'l teniu. ¿Qué us sembla?

—Abaix las festes de Nadal!—respongueren mil bêchs, ab spontaneitat admirable.

—Realment, lo que aquests días fa la gent ab els pobres galls dindis es odiós...—va anyadir una polla.

—Indigne!

—Infame!

—Mereixedor de tots els vituperis y anatemas!

La hostilitat de l' Assamblea no podia ser més unàime. Nadal, per rahôns que cap persona mitjançant golafre deu ignorar, s' havia conquistat les antipatias dels dígnes indiots.

—Ara bé—va seguir diuent l' orador:—que 'l forn y la greixonera s' han d' abolir; que 'ls pinyons pelats y 'ls cascabellets son un anacronisme; que 'l nostre sacrifici ha de tenir un terme, idees son que s' agitan en la conciència de tota la vîräm d' aquesta encontrada; pero—jaquí, aquí està el busilis!—cómo se portan á la pràctica aquests pensaments?

—¿Cóm?—saltà llavoras un indiot qu' encare no havia dit aquest bêch es meu:—¿Cóm, pregunteu?... ¡Fent la revolució!

—La revolució!... Molt bé. Pero... tornava reàpereix els mateixos apuros... Qui la feya aquesta revolució? ¿Cóm s' hi arribava á la emancipació de la classe?...

El mateix iniciador del grave problema va apresurar-se á donar la resposta.

—Pensar—va dir—que nosaltres sols podem fer la la revolució, es una solemne tonteria. Pero... el camí dret y seguir per arribar á la nostra meta, jo l' sé.

—¿Quin es? Indicaneus.

—Impossible! Solzament puch dirvus una cosa. Tenui una bona partida de blat de moro pera gaspar en gratificacions y regalos?

Breu: que l' Assamblea acceptà ab entusiasm de la idea de rebelarse contra 'ls homes; que s' obrí inmediatament la suscripció proposada y que, producida d' aquesta suscripció s' entregà al gall dindi apòstol de la revolució una pila bastant regular de blat de moro, destinada, com deya ell, á preparar el terreno y á sumar voluntats.

Passà un mes y veient que no succehia res de particular, com no fos la degollació d' un que altre cap de viräm, un parell d' indiots varen anar á trobar al gall apòstol.

—¿Qué hi ha de la revolució?

—Tot va bé. Els treballs preliminars marxan vent en popa.

—Vols dir que...

—Tinguem confiança en mí, deixeume fer y esteu ben segurs de que 'l gran dia s' acosta.

Passà un altre mes y 'ls impacients repetiren la visita.

—Encare no?

—No paro un moment, no descanso, ni sossego. Que us penseu que fer una revolució de galls es bufar y fer ampollas?... Hi ha que lligar molts caps, tocar moltes teclas, discutir y resoldre molts punts complicadissims.

—Pero de totes maneras, l' èxit...

—¡Ah!... En quant això, podeu pujarhi de peus. ¡No faltaria més!—

Y tornaren á passar dies y días, y setmanas y mesos, y la revolució que 'ls galls tan ansiosament esperaven no apareixia per en lloc.

—Escamats alguns indiots d' aquests que tot ha volen clar, menos el xacolata, varen començar á fer averigacions sobre la veritat dels famosos treballs del apòstol révolucionari.

Y d' indici en indici y d' observació en observació, va arribar-se á posar en clar que las anadas y vingudes del apòstol eran pura falornia y que tant havia ell treballat per la revolució com ara plouhen dàtils.

Indignats, trayent foch pél bêch, varis dels més significats indiots cridaren al suposat director del tinglado y li exigiren una resposta franca y categòrica.

—¿Qué hi ha, en definitiva, de la revolució promesa?

—Voleu que us digui la veritat? Tot ha resultat un fracàs... ¡No hi ha res!

—Y donchs—varen tornar á preguntarli:—¿qué n' ha fet d' aquella gran cantitat de blat de moro que pera contribuir al bon èxit dels teus treballs varem entregar-te?

—Me l' he gastat.

—En què?

—En lo que me ha dado la gana...

No diuen las cròniques lo que va succehir després d' aquesta escena, pero es fama que la revolució va tornar-se ayga-poll y que desde aquell dia, els indiots, avans de donar blat de moro á ningú, s' hi miran una mica.

Y fan molt rebé.

FANTÀSTICH

FILOSOFÍA D' ESTAR PER CASA

PER QUÉ TENIM EL CERVELL?

ERA pensar; es ben aviat dit. Pero... per ventura pensén gayre? Tant no es aixís, que cal parlarne de veras del cervell.

L' intel·ligència dels més humanistes pensadors ha dit que tot ha de venir del Poble.

Y sembla que realment la societat vagí per aquest camí. En l' ordre legislatiu, per exemple, tenim el sufragi universal, que podría ser la porta que dongués pas á una decisiva organiació democràtica.

—Per qué no ho es? Pensant, la cosa es molt fàcil y trista de contestar. Senzillament, perque l' acció popular no es de bon tros popular; es l' acció d' uns quants que pensan per compte del Poble. Y á forsa de lluytas y desengany, persecucions y miséries de tota mena, poden interessar á una certa part de la multitud—uns quants mils no més—y aquesta victòria

ria sobre la massa forma una opinió. Aquesta opinió s' fa respectable davant de totes las forces que s' hi oposan y á la curta ô la llarga s' fa llei.

—Ha esdevingut per acció popular? No. S' ha fet llei per l' esforç d' uns quants que han sortit—diguem'he més clar—que s' han després del Poble.

—Desconfio del Poble, potser? ¿Pretenç negar que d' ell ne surti tota la vida? No. Jo no desconfio del Poble, ni nego que sigui la vida de la societat.

Lo que nego de veras es que d' ell ne surti una sola gospira de llum; y no per ganas de negarlo, la cosa es aixís y l' havém d' admetre pera treure'n tot el profit que sempre porta una veritat.

La moral futura l' hem d' edificar, poch á poch, ab molt de seny y sobre terra ferma, terra de veritats indubtable.

La sana filosofia social moderna ha descobert que 'l Poble era la font... Y després la fantasia n' ha fet un ídol.

N' ha fet un ídol, això es lo cert; mes aquest ídol no es més que matèria pura y l' hém de fondre. Punyalism: cada hú té de fondre la part de Poble que porta en si, pera obtindre la râhò del seu ésser. Això no es negar la potència del Poble; es trallarla y ferla conscient. Es pensar.

Tan mateix se 'n ha fet un gra massa, vers el sentit d' aduljar al Poble! Cal no oblidarnos may de que 'l ton de la gent, en brut, això es, tal com està en el nostre país, es tot el mal-y tot el bé de la societat. Això mateix podríam dirne d' un ganivet. El ganivet dona grans beneficis y perjudicis als homes, segons com se l' usa. Veus'quí al Poble en l' estat present.

No es pas més que un'eyna que manejan uns quants y, á tall de sastre, tallan y retallan fins á fer el traço, esquitx y balder, ab quin s'abriga la societat.

Mes en favor d' ell hi ha una sublim virtut á polir, cosa que may del món trobaré en el ganivet. Aquesta eyna necessita imprescindiblement un cervell que la fassi moure. El poble, no, podrà moure's per ell mateix, quan la seva part de materia anomenada cervell arribarà á donar fruyt pér si sol. ¿Cóm arribarà á tan esplèndida victoria de la democràcia?

Pensant. Es á dir, disgregantnos de la materia en brut, pera formar la població en net, ó sigui pensadora, això es, un gran contingent d' individuos que hi vegn amb ulls propis y pensin sense esperar qui pensi per ell. Aquest individualisme,—no s' confon amb egoisme—sempre augmentant en número, consolidarà la intel·ligència y la voluntat de tots, y allavors sí que tindràn l' acció popular.

Y per fer punt, torném al exemple del sufragi universal. Uns quants mils varen imposar-lo com á lley. Si hagués sigut obra del Poble, això es, de tota multitud, avuy dia! el poble menaría ls destins d' Espanya.

No fou completament popular y per això esdevingué que la tan senyalada victoria democràtica va servir de porta, quina clau estava en mans dels cacichs. Baix la bandera solidària ha sigut esgrimir el sufragi per major número de gent? Donchs aquí teniu demostrada la moral del meu article. El fruyt ha sigut més notable; tant, que l' acció solidària en el sufragi, arriba á fer trontollar vells organismes que may havien perillat.

Rumiém, donchs, de bona fé per quina râhò tenim el cervell y femlo servir, que del cervell en neixen totes las victorias.

ESPATECH

POCH A POCH

He seguit tot Catalunya, he viatjat per tots indrets; y per ciutats y grans vilas el món marxa bastant bé, puig veïns centres d' cultura, reunions de joveus que discuteixen, s' educan, y van seguir el Progrés, en política, arts y ciències y ab coratge com els grecs; pro, fills, he seguit molts pobles y molts; per tot lo mateix: la manilla, barrotada, cau, secansa y truch, res més! á n' aquí el carro s' encalla, y aquí l' treu del toll aquest?

Y quan la festa s' acostra, tres mesos avants ó més, ja tot es parlar d' orquestras d' en Nòri, en Vila, en Manent, del cornet nou que puja, d' aquell primer clarinet, d' aquell trombón que va á l' hora, d' en Chofi, en Sala, en Ciset; y si á Carnaval m' etrobo ó pels volts, sòls menjare coblas de Santa Coloma, ó bandas de regiment. Nada, que tot son orquestas, músics, cartas y res més.

**

Jo'm recordo què era jove, y á n' el poble que no es meu passava igual: fora 'ls temes musicals y cantants, tot lles Salvatori, en Santa Paula, l' Escalas, en Ciervo... Res: las costums no's modificant, el fonsé ve á s' mateix.

Pro, ab tot, una diferència nota qui s' hi fixa bé: ja s' hi veulen alguns joves espavilats y després que remenant la república, el nacionalisme, els drets; la llevor que tant ó d' hora donarà'l fruyt que conve. Els diuent els de la rebat els surauhistes beneysts, tot per no doná'l la gana de sé uns ensopits com ells.

Veus'quí lo que ara hi trobo á n' els camps d' aquests poblets, y he viatjat per tots indrets. Avants sòls hi veia troncos, carbassas de rabasquet, mes arbres hi trobo cebas que van grillant de valent.

Amunt, donchs, que aquestas cebas s' escampin per tot arreu. No hi fa res que fassin courre

els ulls á n' aquest jovent y á n' aquests vells rutinaris tan enemicis del avens;

que las cebas sòls son cebas quan la minoria 'n té.

Il·lustrém las majorias!

Vingan balls, mes, fem progrés!

L' AVI RIERA

REPICHS

E L Mundo de Madrid, á la qüenza encara no sab que la missió dels tribunals es condemnar als que tenen culpa y absoldre als que consideran innocents.

Per xó 'l pobre no s' explica cóm dable ha sigut que l' Audiència de Barcelona, al mateix temps que ha absolt al director de *La Tribuna* en la causa que se li seguia sobre supuestas injurias al pueblo español, haja condemnat al director d' un altre periòdic por supuestos ultrajes á la bandera regional catalana.

Santa ignorancia!

Tant li costa de comprender que lo que d' això se n' dedueix es que aquelles supuestas injurias eran solzament supuestas y que en cambi els supuestos ultrajes, lluny de ser supuestos, varen resultar reals y efectius?

Francament, un diari tan curt de gambals n' me reix dirse *El Mundo*.

El Maleta, y gracies.

Aquest any, las festes del Carnestoltes s' han comensat més aviat de lo que marca el calendari.

Dissapte, en un cassinet antisolidari del districte segon va ser colocolat en una galeria de republicans il·lustres y al costat del de 'n Pi y Margall, el retrato de 'n Lerroux!

Per més que la broma es una mica pesada, j'visca la broma!

La chola de 'n Vino Aixa es una preciosa adquisició feta per D. Alacandro per divertir als tupins lerrouxaires. Després d' haver fet de tinent d' arcalde y sindich d' una ciutat, deixant records que no olvidaran jamay els ciutadans de la seva terra, ara s' ha despenyat á Barcelona y aquí se la campa, pero sense poder treure fabas d' olla.

Don Alacandro el mano, li ha proporcionat uns quants cigrònets, fentlo escriure en el seu enganyaixables perque pugui lluitar la seva literatura xúfrega. Es un pallaso de la Companyia polític-acrobàtica de D. Prudencio, que salta d' arcalde, en classe de tinent, a escribent lerrouxaire, ab admirable se renitat y lleugeresa.

Seria un bon pendant de cert concejal lerrouxaire, molt conegut al *Café del Norte* per les seves cabriolas á costa del Negociat d' arbitris.

No sé si ens entendrà aquest escribent que perteneix á la classe de paquidermos de moltes carniceres.

Gran número d' amics de D. Albert Rusiñol, bona part dels quals havien sigut fins ara socis de la Lliga de Catalunya, volen obsequiarlo ab un banquet al Tibidabo, que tindrà lloc segurament el dia 2, ó siga el proxim dissappe.

Els seus admiradors y amics pensan demostrarli ab aquest acte de simpatia la més ferma adhesió á sa noble actitud política ab motiu de la revifalla caçiquista.

Ben segur que alguns dels que fins ara havien fet la gara-gara al antich president de la Lliga no assistiran al àpat.

Pero no es més cert que, apesar de no assistir-hi, n' etrén las consequencies.

Vol dir que succeirà que lo que uns se menjan als altres se 's indisposarà.

Ja 'ns han capturat al Vivillo.

El famós bandoler, després de realisar un sens fi de crims per las serrals andalusas, s' embarcà cap á Ameríca, havent sigut descubert fa poch per la policia argentina.

Això dona á comprender que 'l tal subjecte no es tan vivillo com sembla.

Si hagués tingut una mica de vivor, hauria pensat que pera 'ls bandolers com ell... y com altres, la verdadera Ameríca es no moure's d' Espanya.


Un carreter que formava á la comitiva dels Tres Toms, al passar per la Rambla, va caure del caball y's va trencar la cama.

—Y Sant Antoni, donchs?

Sant Antoni badava.

El senyor La Cierva está confeccionant un projecte que titula de protecció als obrers, quin objecte principal será la creació d' un gran Institut del Segur.

Això no quita que, ara com ara, valentse de lleys y suspensions

El «Juan Palomo» rus y la tercera Duma

NICOLAU:—Ja ho diu el ditxo: *Si vols estar ben servit... ¿Veyeu, tallat y fet per mí mateix, lo bé que 'm cau aquest trajo?*